

akkor működhetik, ha tagegyesületeinek együttesen legalább 1000 rendes tagja van. A szövetség élén tanárelnök áll. Ha a szövetség tagegyesületei kizárólag vallásos egyesületek, akkor a szövetség vezetője csak olyan személy lehet, aki az egyház fegyelmi hatóságának alá van vetve. Az egyetemi és főiskolai ifjúsági egyesületek, szövetségek alapfeltétele, hogy a Magyar Nemzeti Diákszövetség kötelékébe tartozzék. A Magyar Nemzeti Diákszövetség a kultuszminiszter által elismert egyetemi és főiskolai szövetségek összefoglaló szerve.

A rendelet kimondja azt is, hogy az egyetemi és főiskolai ifjúsági egyesületek tagjai csak olyan személyek lehetnek, akik az egyetemi fegyelmi hatóság alá tartoznak. Bajtársi egyesületnek azt a katonás fegyelemben és szellemben szervezett egyetemi vagy főiskolai egyesületet kell tekinteni, amelyet alapszabálya kifejezetten annak nyilvánítanak. A diákok csak egy bajtársi egyesületnek lehetnek tagjai. Érdekes intézkedése a rendeletnek, hogy az egyetemeken és főiskolákon csak ifjúsági egyesületek vagy vallásos ifjúsági egyesületek működhetnek. A bajtársi egyesületeket tehát a kultuszminiszter által jóváhagyott szabályzat kiemeli az egyetemekből.

Szegedi Napló XIX. (1943) március 5. 3. oldal

579. Kettéoszlik a Turul Szövetség

A Turul Szövetség idén 22. követtáborozását a lillafüredi Palota szállóban tartja meg március 26., 27. és 28-án. Dr. Tarnói László országos Turul vezér közölte, hogy a Turul Szövetség fővezérségének a társadalmi Turul élére hivatalos jelöltje nincs, és így helytelen a megállapítás, hogy dr. Végváry József és dr. Tóbiás Kornél jelöltként szerepelnek. A követtáborra – a háborús korlátozásokra való tekintettel – nem 500, hanem 165 követ jelentette be a részvételét. Évtizedek során nem csak a vezetésben vettek részt idősebb tagtársak, hanem a Turul Szövetség társadalmi egyesületeinek keretében is sok ezer idősebb bajtárs szerepel még ma is. Az idei követtábor jelentős eseménye a keresztény magyar ifjúság életének, amennyiben ez alkalommal válik két részre a Turul Szövetség. Az egyik csapatba majd egyetemi és főiskolai hallhatók lehetnek tagok 26 éves korig, a másikban a 26 évnél idősebb és az életbe már kikerült turulisták tömörülnek.

Délmagyarország XIX. (1943) március 24. 3. oldal

580. A Polgári iskolai tanárképző főiskolások egységéről

Sokan, akik az egyetemi és főiskolai ifjúság egységesítésének mostani kísérletét, a KMDSz, a SZEI, a DEI – és legújabban a PEI – a kolozsvári, szegedi, debreceni és pécsi egységsszervezetek munkáját bírálgatják azzal a lekicsinylő mondattal akarnak munkánk elébe vágni, hogy az ifjúság nagy tömegei nem akarják az egységet. Azoknak álljon itt dr. Greguss Pál, egyetemünk egyik kiváló professzorának, a Tanáregyesületi Közöny 1939 márciusi számában az akkori főiskolai egységmozgalomról írt cikkéből néhány idézet.

A Polgári Iskolai Tanárjelöltek Bajtársi Egyesülete

Ez a szép és sokszor óhajtott cím az utóbbi esztendőben ismét főiskolai életünk érdeklődésének középpontjába került. A főiskolai ifjúság az elmúlt tanév végén ismét szervezkedett, hogy egységes táborba tömörüljön. Az ifjúság a tanári kar engedélye alapján és néhány főiskolai tanár jelenlétében a múlt év áprilisában titkos szavazással mintegy 95 százalékban az egységes szervezet mellett nyilatkozott meg. A tanári karból többen, köztük magam is, szívesen láttuk az ifjúságnak ezt a lelkes megmozdulását. (Jelvényük egyelőre a nemzeti színű karszalag volt.) Azonban a láthatatlan kezek, mint mindig, most is kitűnően működtek, mert az egységes egyesület mégsem alakulhatott meg.

Az új iskolai évben azonban az ifjúságban még mindig a régi, nemes láng lobogott. Hiába zárták be úgy a Botond, mint az Integra helyiségeit, hiába jött az októberi hűvös és esős idő, a helyiségekből kizárt gerinces ifjúság sapka nélkül vagy hajadonfővel továbbra is kitarzott az egységes polgári iskolai gondolat mellett. Kitarzott már csak azért is, mert tudta, hogy a főiskolai Szervezeti Szabályzat 105. § szerint „A főiskolai hallgatók önmaguk készítette, de a vallás- és közoktatásügyi minisztertől jóváhagyott alapszabályok szerint szabadon alakíthatnak közművelődési, jótékonyági vagy egyéb társadalmi célokra egyesületeket.”

Később megnyíltak ugyan a Botond és az Integra helyiségének ajtói, de csak azok számára, akik „megtértek”, ellenben kiutasították a saját intézetükben azokat a polgári iskolai tanárjelölt kollégáikat, akik továbbra is az egységes polgári iskolai gondolat hívei maradtak. Hiába kínáltak azonban egyeseknek ingyen mozi- és színházjegyeket, továbbra is megmaradtak az egységes polgári iskolai gondolat mellett. Az alábbi nyilatkozatot köröztettük: „Alulírottak kijelentjük, hogy a polgári iskolai tanárjelöltek, illetve tanárok egyetemes érdekeit képviselő keresztény, nemzeti alapon álló, kizárólag a Polgári Iskolai Tanárképző Főiskolára kiterjedő bajtársi egyesület megalakulását szükségesnek tartjuk, és megvalósítására törekszünk”. Erre a felhívásra egyetlen egy nap alatt mintegy 190 főiskolai hallgató jelentkezett, tehát jóval több, mint amennyi hallgatója jelenleg is a Botondnak és az Integrának együttvéve van. De nézzük csak, hogyan látja a helyzetet maga az ifjúság? Többször volt alkalmam velük erről a kérdéstről beszélni. Felfogásukat talán az alábbiakban foglalhatnám össze.

Mindig tökéletesebb társadalmi életforma felé haladunk. És ez a tökéletesebb társadalmi életforma a jól rendezett, helyesen tagolt társadalom egységét jelenti. A társadalom akkor kap jó és egészséges rendet, ha minden életcél, minden érdekcsoport megfelelő szervezettel bír, és minden szervezet jól megszervezett hatáskört kap. Csakis a közös hivatás, a közös életcél, a sorsközösség az, amely embereket összefűzhet és csak ez lehet az az alap, mely szerint még a társadalom egészséges differenciálódása megengedhető.

Hasonlóan áll ez a főiskolai hallgatók társadalmában is. Főiskolánk hallgatói mindannyian közös életcélt tűztek ki maguknak, érdekeik majd minden pontban találkoznak. Sorsuk a főiskolai évek alatt s majd az életben is közös. Mégis nemcsak hogy szervezetlenek, hanem károsan vannak tagolva. Mi magunk sem hisszük – amint mondták –, hogy valaki szerveztségének vagy egészséges differenciáltságnak tartaná azt a helyzetet, hogy a főiskola ifjúsága Turul–Emericana alapon két csoportra van osztva. Soha a főiskolai ifjúságnak semmi haszna abból nem volt, hogy a Turul vagy az Emericana tagjai voltak. Ez volt az általános vélemény. Az egyesítést egyik egyesület keretében sem lehetett végrehajtani, az évtizedes ellentét miatt. Az elgondolás helyességét és szükségességét mi sem bizonyítja jobban, hogy egy jó hónap leforgása alatt és még egy „átaludt” húsvéti szünet után is, április 25-én a főiskolai hallgatók 95 százaléka a tanári kar ellenőrzése mellett egy új egységes főiskolai egyesület felállítását kérte.

– Mindenekelőtt – hangoztatták – a mi jövőző egységes egyesületünkben a keresztény, magyar szellemű, vas katonai fegyelemmel rendelkező ifjúságot óhajtunk tömöríteni és nevelni. Nem elégszünk meg a gyűlésező, reprezentatív ifjúsággal, mert a magyar nemzetnek és a polgári iskolai tanárságnak dolgozó, önfeláldozó munkás ifjúságra van szüksége. Azt akarjuk, hogy a főiskolán minden hallgató olyan öntudatra tegyen szert, amely büszkén és lelkesen irányítja azt a munkakedvet, amelyet tanári hivatásunk kell hogy belőlünk kiváltson. Azt szeretnők, ha minden tanárjelölt emberi és nemzeti kötelességének tekintené választott élethivatását. Hogy ezt elérjük, mindenekelőtt a Tanáregyesülettel való szorosabb kapcsolatot óhajtjuk megteremteni. Hivatásunkra való méltó előkészítés elsősorban a szaktudásban való minél nagyobb fokú jártasságot kívánja meg, úgyszintén a korszerű szociális, nemzeti és nemzetvédelmi problémák megismerését is, mert csak az ilyen irányban képzett tanárok lehetnek igazán nemzetnevelők. Ennek érdekében elsősorban a mi professzoraink segítségét szeretnők megnyerni. Szakosztályokat óhajtunk létesíteni, amelyek mind határozott szervezettel, feladat- és ügkörrel rendelkeznek. Az előbb említett cél érdekében szakosztályainkon belül a szemináriumi munkásságot is ki akarjuk szélesíteni.

A főiskolai élet megkönnyítésére szeretnők megszervezni a hallgatók szociális szempontból való nyilvántartását, a Szociális Bizottság felállításával, a segélyezés kiszélesítését, kereseti lehetőségek megszerzését, melynek vezetője és irányítója egy főiskolai tanár lenne, egyik támogatója pedig a Tanáregyesület, amely már eddig is számos jelét adta áldozatos érdeklődésének. A bajtársias érzés elősegítésére, a főiskolai élet megszépítésére, szervezett társas életet is akarunk élni. Ezekkel a kívánságokkal kapcsolatosan a hallgatóság néhány példára is hivatkozott, amelyek élénken megvilágítják, mit is jelent egy szervezett egységes egyesület. Hivatkoztak a soproni szabadcsapatos műegyetemi hallgatók Ifjúsági Körére, valamint a budapesti műegyetemi hallgatók Hungária Bajtársi

Szövetségére is. Glattfelder csanádi püspök úr mondta a napokban: „Nincs sem jog, sem ok, hogy ennek az országnak népi egységét megbontsák”. Ugyanezt valloam én is a főiskolai ifjúsággal kapcsolatban.

Szeged Greguss Pál

Az akkor még főiskolai tanár, ma egyetemi professzor cikke eléggé bizonyítja, hogy az ifjúság 1939-ben, és azelőtt is évtizedek óta a magyar főiskolai és egyetemi ifjúság egységét tartja legfontosabb feladatának. Az egységmozgalom két éve Kolozsvárt és Szegeden újra feléledt, és most már a Turul ifjúságával együtt vállalta az országos egység megteremtését. A vidék egyetemeinek a magyar egyetemi és főiskolai ifjúsága várja a napot, hogy üdvözölhesse a budapesti egységsszervezeteket.

Szegedi Híd (1943) április 2. oldal

581. A SzEI leánycsoportja

A SzEI nagy egésze magyarságépítő munkájában a deákságot tehetségének és képességének megfelelő helyre állította. Fiúk és lányok szabadidejükben hivatásukkal összhangban veszik ki részüket ebből a munkából. A lányok minden SzEI munkában éppúgy részt vesznek, mint a fiúk. De ezt az együttl dolgozást nem találták a lányok elégnek. Már a múlt tanév végén megindult a lányok közt a mozgolódás, hogy ha az orvos-, a vegyész-, a gyógyszerész-, a tanárjelöltek külön-külön hivatáscsoportba vannak összefogva, s abban a hivatásuk külön kérdéseivel foglalkoznak, akkor kívánatos lenne az is, hogy mi lányok a külön női hivatásunkra is külön női közösségi munkával készüljünk, s azokat a kérdéseket fölvető, földadattudatosító összejöveteleken meg is beszéljük. A leánycsoport a múlt tanévvégi alapszabály-módosítás alkalmával meg is kapta jogi keretét az új alapszabályzatban. Még mielőtt a rendszeres összejövetelekkel irányított külön lánymunkánk megindult volna, megkezdtük a SzEI egészének a munkájában azt a részt, amely lánykezekbe való. Megkerestük, hogy a roppant rohanásban hol van lányok gondos kezére legjobban szükség.

Szabadidőnkben a SzEI irodában dolgoztunk: összejövetelekre mi küldtük szét a meghívókat, mi rajzoljuk a plakátokat a hirdető táblára, mi vállaljuk nem egyszer a Szegedi Híd szétküldését, mi tartjuk nyilván a tagokat. Mi díszítjük SzEI Otthonunkat kézimunkával, virágokkal, népi virágvázákkal. Vasárnaponként helyettesítjük az Otthon falatozójának altisztjét: mi szolgáljuk ki a deákságot. A vöröskeresztes gyűjtőnapokon az egyetem előtti urnaszolgálatot és perselyezést mi vállaljuk, és osztjuk el munkáját egymás között, évenként két-két napon át. Ezt a munkát később nagyobb területre szélesítettük ki. Láttuk ugyanis, hogy ez a szolgálat jól kapcsolódik bele a SzEI évi munkatervének megvalósításába, s ezzel országos deákügyeket, országos közösségi munkát lendít előre. Kerestük azokat